

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ

॥ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമാസമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ||

പലായമാനൈർവാനരൈഃ സഹ വാർതാലാപം കൃത്യാ
സാംഗദായാസ്കാരായാ വാലിനഃ സമീപ ആഗമനം തസ്യ
ദൂരവസ്ഥാമാലോക്യ തസ്യാ രോദനം ച

സ വാനരമഹാരാജഃ
ശയാനഃ ശരപീഡിതഃ |
പ്രത്യുക്തോ ഹേതുമദ്യാക്യൈ -
ർനോത്തരം പ്രത്യപദ്യത ||4.19.1 ||

അശ്ശഭിഃ പരിഭിന്നാംഗഃ
പാദപൈരാഹതോ ഭൃശം |
രാമബാണേന ചാക്രാന്തോ
ജീവിതാന്തേ മുമോഹ സഃ ||4.19.2 ||

തം ഭാർയാ ബാണമോക്ഷണ
രാമദത്തേന സംയുഗേ |
ഹതം പ്ലവഗശാർദൂലം
താരാ ശുശ്രാവ വാലിനം ||4.19.3 ||

സാ സപുത്രാപ്രിയം ശ്രുത്യാ
വധം ഭർതുഃ സുദാരുണം |

നിഷ്പാത ഭൃശം തന്യാ -
ഭൃദ്വിനാ ഗിരികന്ദരാത് ||4.19.4 ||

യേ ത്യാഗദപരിവാരാ
വാനരാ ഹി മഹാബലാഃ |
തേ സകാർമുകമാലോക്യ
രാമം ത്രസ്താഃ പ്രഭുഭുവുഃ ||4.19.5 ||

സാ ദദർശ തതസ്തസ്താൻ
ഹരിനാപതതോ ഭൃതം |
യുമാദേവ പരിഭ്രഷ്ടാൻ
മൃഗാൻ നിഹതയുമപാൻ ||4.19.6 ||

താനുവാച സമാസാദ്യ
ദുഃഖിതാൻ ദുഃഖിതാ സതീ |
രാമവിത്രാസിതാൻ സർവാ -
നനുബദ്ധാനിവേഷുഭിഃ ||4.19.7 ||

വാനരാ രാജസിംഹസ്യ
യസ്യ യുയം പുരഃസരാഃ |
തം വിഹായ സുവിത്രസ്താഃ
കന്യാദ് ഭവത ദുർഗതാഃ ||4.19.8 ||

രാജ്യഹേതോഃ സ ചേദ് ഭ്രാതാ
ഭ്രാത്രാ ക്രൂരേണ പാതിതഃ |
രാമേണ പ്രഹിതൈർദൂരാ -
ൻമാർഗണൈർദൂരപാതിഭിഃ ||4.19.9 ||

കപിപത്യാ വചഃ ശ്രുത്യാ
കപയഃ കാമരൂപിണഃ |

പ്രാപ്തകാലമവിശ്രിഷ്ട -
മുചുർവചനമംഗനാം || 4.19.10 ||

ജീവപുത്രേ നിവർത്തസ്യ
പുത്രം രക്ഷസ്യ ചാംഗദം |
അന്തകോ രാമരൂപേണ
ഹത്യാ നയതി വാലിനം || 4.19.11 ||

ക്ഷിപ്താൻ വൃക്ഷാൻ സമാവിധ്യ
വിപുലാശ്ച തഥാ ശിലാഃ |
വാലീ വജ്രസമൈർബാണൈ -
ർവജ്രേണേവ നിപാതിതഃ || 4.19.12 ||

അഭിഭൂതമിദം സർവം
വിദ്രുതം വാനരം ബലം |
അസ്മിൻ പ്ലവഗശാർദൂലേ
ഹതേ ശക്രസമപ്രഭേ || 4.19.13 ||

രക്ഷ്യതാം നഗരീ ശൂരൈ -
രംഗദശ്ചാഭിഷിച്യതാം |
പദസ്ഥം വാലിനഃ പുത്രം
ഭജിഷ്യന്തി പ്ലവംഗമാഃ || 4.19.14 ||

അഥവാരുചിതം സ്ഥാന -
മിഹ തേ രുചിരാനനേ |
ആവിശന്തി ച ദുർഗാണി
ക്ഷിപ്രമദ്യൈവ വാനരാഃ || 4.19.15 ||

അഭാർയാഃ സഹഭാർയാശ്ച
സന്ത്യത്ര വനചാരിണഃ |

ലുബ്ബേദ്യോ വിപ്രലബ്ബേദ്യ -
സ്തേദ്യോ നഃ സുമഹദ്ഭയം ||4.19.16 ||

അൽപാന്തരഗതാനാം തു
ശ്രുത്യാ വചനമംഗനാ |
ആത്മനഃ പ്രതിരൂപം സാ
ബഭാഷേ ചാരുഹാസിനീ ||4.19.17 ||

പുത്രേണ മമ കിം കാർയം
രാജ്യേനാപി കിമാത്മനാ |
കപിസിംഹേ മഹാഭാഗേ
തസ്മിൻ ഭർതരി നശ്യതി ||4.19.18 ||

പാദമൂലം ഗമിഷ്യാമി
തസ്യൈവാഹം മഹാത്മനഃ |
യോസൗ രാമപ്രയുക്തേന
ശരേണ വിനിപാതിതഃ ||4.19.19 ||

ഏവമുക്ത്യാ പ്രദുദ്രാവ
രുദതീ ശോകമൂർച്ഛിതാ |
ശിരശ്ചോരശ്ച ബാഹുദ്യാം
ദുഃഖേന സമഭിപ്ലതീ ||4.19.20 ||

സാ വ്രജന്തീ ദദർശാഥ
പതിം നിപതിതം ഭൂവി |
ഹന്താരം ദാനവേന്ദ്രാണാം
സമരേഷ്വനിവർതിനാം ||4.19.21 ||

ക്ഷേപ്താരം പർവതേന്ദ്രാണാം
വജ്രാണാമിവ വാസവം |

മഹാവാതസമാവിഷ്ടം
മഹാമേഘഘൃണിഃസ്വനം || 4.19.22 ||

ശക്രതുൽയപരാക്രാന്തം
വൃഷ്ട്യവോപരതം ഘനം |
നർദന്തം നർദതാം ഭീമം
ശൂരം ശൂരേണ പാതിതം |
ശാർദൂലേനാമിഷസ്യാർഥേ
മൃഗരാജമിവാഹതം || 4.19.23 ||

അർചിതം സർവലോകസ്യ
സപതാകം സവേദികം |
നാഗഹേതോഃ സുപർണേന
ചൈത്യമുൻമമിതം യഥാ || 4.19.24 ||

അവഷ്ടദ്യാവതിഷ്ഠന്തം
ദദർശ ധനുരൂർജ്ജിതം |
രാമം രാമാനുജം ചൈവ
ഭർതൃശ്ചൈവ തഥാനുജം || 4.19.25 ||

താനതീത്യ സമാസാദ്യ
ഭർതാരം നിഹതം രണേ |
സമീക്ഷ്യ വ്യഥിതാ ഭൂമൗ
സംഭ്രാന്താ നിപപാത ഹ || 4.19.26 ||

സുപ്തേവ പുനരുത്ഥായ
ആർയപുത്രേതി വാദിനീ |
രുരോദ സാ പതിം ദൃഷ്ട്യാ
സംവീതം മൃത്യുദാമഭിഃ || 4.19.27 ||

താമവേക്ഷ്യ തു സുഗ്രീവഃ

ക്രോശന്തിം കുരരീമിവ |

വിഷാദമഗമത് കഷ്ടം

ദൃഷ്ട്വാ ചാംഗദമാഗതം ||4.19.28 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ

കിഷ്കിന്ധാകാണ്ഡേ ഏകോനവിംശഃ സർഗഃ ||